

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

UČEBNÉ OSNOVY

STUPEŇ VZDELANIA	ISCED 2 – NIŽŠIE SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE
VZDELÁVACIA OBLASŤ	UMENIE A KULTÚRA
NÁZOV PREDMETU	HUDOBNÁ VÝCHOVA

ČASOVÁ DOTÁCIA

Hudobná výchova	5. ročník	6. ročník	7. ročník
	1	1	1
Spolu za rok	33	33	33

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa.

Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietých percipientov hudby. Jediné hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako výchovu človeka. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebvýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehĺbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.

Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispeje k priblíženiu sa či k dosiahnutiu ideálu človeka tak, ako je definovaný v koncepcii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonáčne, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, perцепčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov, ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohacia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie.

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržiujeme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

CIELE VYUČOVACIEHO PREDMETU

Kognitívne ciele

- získať poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou.
- na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých slohových období a ich vybrané diela,
- uvedomiť si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne,
- významné diela slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu k svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- v kontexte s hudbou dokázať analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítienia a pochopenia hudobného diela dokázať prekonať svoj egocentrizmus, vedieť sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopiť jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
- dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

1 KOMPETENCIE

Úlohou predmetu je rozvíjať **klúčové kompetencie** tak, aby sa:

- formoval a rozvíjal emocionálny svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- hudobná výchova podieľala na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Organizačne formy a metódy:

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

- skupinové, projektové, diferencovane vyučovanie, návšteva hudobných podujatí, besedy, hranie rolí; samostatná práca, práca vo dvojiciach, súťaže, improvizované koncerty, diskotéka populárnej hudby, výchovné koncerty, diskusia, práca s doplnkovou literatúrou a internetom, demonštrácia názorných pomôcok, hudobná hra, práca s hudobnou skladbou, analýza hudobného diela, skupinová práca, samostatná práca s knihou, tvorba projektu,
- rozhovor, počúvanie hudby, zážitkové, rytmizácia, intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusia, metódy hrania rolí, dramatizácia, relaxácia, nápoedná metóda, výklad učiteľa, imitačná metóda, demonštračná metóda, projektová metóda, priama skúsenosť zo znejúcou hudbou, osvojovania piesni, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, prakticko aplikačná metóda, improvizácia.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice:

Langsteinová, Eva;Felix, Belo: Hudobná výchova pre 5.ročník základných škôl. Bratislava: SPN, 2009.
Langsteinová, Eva;Felix, Belo: Hudobná výchova pre 6.ročník základných škôl. Bratislava: SPN, 2011.
Langsteinová, Eva;Felix, Belo: Hudobná výchova pre 7.ročník základných škôl a pre osemročné gamnáziá Bratislava: SPN, 2006.

Pracovné listy:

Rejková, Alexandra: Vlastné pracovné listy na hudobnú výchovu.

Doplnková literatúra:

Kolektív autorov: Hudobné nástroje. Olomouc: Media DIDA s.r.o., 2004.
Kolektív autorov: Portréty slovenských hudobných skladateľov. Bratislava: SPN, 1954.
Kolektív autorov: Portréty svetových hudobných skladateľov. Banská Bystrica: UP, 1971.
Kocka, Michal; Holáková, Irena: Spievajte si, spievaj slovenské ľudové a umelé piesne II..
Praha: PANTON, 1975.
Kocka, Michal; Holáková, Irena: Spievajte si, spievaj slovenské ľudové a umelé piesne.
Praha: PANTON, 1974.
Burian, Karel: Bedřich Smetana. Bratislava: OBZOR, 1980.

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Garaj, Bernard; Járek, Marian: Ľudová piesňová tradícia v Dolnom Oltaji. Nitra: UKF NR, 2005.

Sliacka, Daniela: Hudobné nástroje. Bratislava: Mladé letá, 1979.

Horniak, Filip a kol.: Tekovské ľudové piesne – Podlužany. Nitra: Dom Matice slovenskej, 2000.

Budinský, Anton: Očová, Očová. Ľudové piesne z Očovej. Žilina – Solinky: LIMO RE, 1999.

Kolektív autorov: Slovenské ľudové piesne II.. Bratislava: SAV, 1952.

Schneider-Trnavský, Mikuláš: Slzy, vzdychy a úsmevy op.25. Bratislava: OPUS, 1976.

- časopisy
- školské pramene
- nástenné obrazy
- spevníčky zo súťaže Slávik Slovenska

IKT zdroje:

- interaktívna tabuľa, PC s pripojením na internet, dataprojektor

DVD a CD:

DVD Hudba môjho srdca

DVD Amadeus

DVD Mamma mia

DVD Jano Pavelčák deťom 5.ročník 1. časť

CD Jano Pavelčák deťom 5.ročník 2. časť

CD Jano Pavelčák deťom 5.ročník 3. časť

CD Jano Pavelčák deťom 6.ročník 1. časť

CD Jano Pavelčák deťom 6.ročník 2. časť

CD Jano Pavelčák deťom 7.ročník 1. časť

CD Jano Pavelčák deťom 7.ročník 2. časť

CD Dejiny svetovej hudby

CD Hurnik: Hudobná didaktika

CD Pravek a stredovek

CD Renesancia

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

CD Barok
CD Klasicizmus a romantizmus
CD Dejiny slovenskej hudby
CD Bedřich Smetana: Má vlast
CD W.A. Mozart: Malá nočná hudba
CD Shrek (soundtrack)
CD Country balady
CD Placido Domingo
CD Luciano Pavarotti: Volume II.
CD Mendelssohn: Songs without words vol.I.
CD George Gerschwin: Rhapsody in blue an American in Paris
CD Barokové Vianoce
CD Radio Bratislava Symphony Orchestra
CD Jaromír Nohavica
CD Michael Bubblé
CD Norah Jones
CD Country legends
CD West Side Story
CD Legendárne albumy II.
CD To najlepšie z muzikálu
CD That´s musical!
CD Vianočné koledy
CD Gladiátor
CD Desmod
CD Zborník slovenských piesní
CD Vianoce s deťmi
CD Essential classical collection (10 CD box)

internetové zdroje:

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

www.zborovna.sk (pracovné listy, cvičenia, úlohy, prezentácie na hudobnú výchovu)

www.bezkriedy.sk

www.eaktovka.sk

www.datakabinet.sk (učebné materiály, kvízy, nástenné tabule)

www.sk.wikipedia.org/wiki

www.youtube.com

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hudobná výchova je klasifikovaná, hodnotená stupňami 1 – 5.

Hodnotiť sa bude:

- jeden vypracovaný projekt v priebehu polroka. Hodnotí sa dvoma známkami, vypracovanie aj úroveň prezentácie, s možnosťou použitia internetu.
- postoj žiaka k predmetu a k hudbe, snaha vzdelávať sa v hudbe a zlepšovať svoje hudobné prejavy. Dôraz budeme klásť na aktivitu na hodinách a záujem o preberané učivo, témy, piesne. Hodnotenie bude priebežné počas školského roka známkou alebo pochvalou do ŽK
- schopnosť a snaha spolupracovať pri kolektívnych úlohách
- orientácia v grafickom prejave jednohlasnej melódie
- samostatná iniciatíva prezentovať seba a školu (prípadne triedu) pred verejnosťou a na súťažiach a vystúpeniach.

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

V. ročník, 33 hodín ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Ako sa nám prihovára hudba.	Rytmus, melódia, dynamika, tempo a agogika, harmónia, polyfónia, inštrumentácia, podoby hudobnej skladby	Žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby.	10	MDV- zmysluplne, kriticky a selektívne využívať média a ich produkty
Prostredníctvom hudby spoznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov.	EU, Slovenská republika, rómska hudba, rusínska hudba, Česká republika, Maďarská republika, Poľská republika	Získať poznatky a vedomosti v procese komunikácie hudbou v rôznych slohových obdobiach. Nadobudnúť schopnosť prijať, hodnotiť a vážiť si hudbu svojho a iných národov. Integrácia poznatkov z iných predmetov s cieľom získať ucelenú predstavu o kultúre iných národov. Vedieť rozlíšiť charakteristické črty niektorých národných piesní.	12	RGV-môj rodný kraj -tradičná ľudová kultúra
Hudba spojená s inými druhmi umenia.	Rozprávková opera, opereta, muzikál, balet - príbeh bez slov	Integrácia a komplexné využitie vokálnych, hudobno-pohybových, inštrumentálnych, percepčných činností spojených v dramatickom príbehu (hudobnej rozprávky, hudobného príbehu, hudobného divadla,	11	OSR_cvičiť zmyslové vnímanie, pozornosť a sústredenie

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

		hudobnej dielne a pod.) v javiskovom predvedení.		
--	--	--	--	--

VI. ročník, 33 hodín ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Hudba minulosti a súčasnosť.	Vývoj hudby a jej spoločenské pozadie od praveku po romantizmus. Význam a typické skladby najvýznamnejších predstaviteľov renesancie, baroka, klasicizmu, romantizmu (+ priekopníci realizmu v slovenskej hudbe), impresionizmu vo svete a u nás. Podľa sluchu vystihnúť niektoré charakteristické znaky slohových období.	Prijímať, analyzovať, hodnotiť, porovnávať hudobné diela a hudobné prejavy a prepájať získané poznatky s poznatkami iných vyučovacích predmetov (dejepis, etická výchova, výtvarná, literárna, zemepis, cudzie jazyky). Poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov.	20	OSR-cvičiť zmyslové vnímanie, pozornosť a sústredenie
Prostredníctvom hudby spoznávame kultúru rôznych	Typická pieseň a hudobná skladba vybraných národov.	Vnímať a rozoznávať umelecké hodnoty rôznych kultúr. Zaspievať čisto, kultivovane najmenej 5 ľudových, umelých piesní iných národov.	13	MDV- zmysluplne, kriticky a selektívne využívať média a ich produkty

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

národov.				
----------	--	--	--	--

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

VII. ročník, 33 hodín ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Hudobné prechádzky storočiami.	Poslanie hudby (umenia) v 20. storočí – umelec už nechce vyjadriť len krásu, ale predovšetkým chce osloviť a podnecovať myslenie percipienta. Význam a dielo najznámejších skladateľov hudby 20. storočia vo svete a u nás. Sledovanie rozsiahlejších diel, vystihnutie výrazných hudobných myšlienok dominujúcich výrazových prostriedkov hudby. Doteraz získané skúsenosti a vedomosti uplatňovať pri počúvaní hudobných diel. Dokázať rozmyšľať a rozprávať o hudbe, tvorivé počúvanie hudby.	Prijímať, analyzovať, hodnotiť, porovnávať hudobné diela a hudobné prejavy a prepájať získané poznatky s poznatkami iných vyučovacích predmetov (dejepis, etická výchova, výtvarná, literárna, zemepis, cudzie jazyky).	17	OSR_cvičiť zmyslové vnímanie, pozornosť a sústredenie
Pestrá paleta populárnej hudby.	Vývoj populárnej hudby: džez (od New Orleansu po bratislavské džezové dni), hudba mladých od Beatles po súčasne hudobné skupiny, SuperStar a iné televízne a rozhlasové relácie, stoličkový rock and roll, spev súčasných hitov.	Verbálne vyjadrenie svojho názoru a zážitku z počúvania hudby, sluchové rozlišovanie jednotlivých hudobných žánrov.	10	TBZ-rôzne spôsoby vyhľadávania informácií
Hudba na	Prieniky rôznych druhov a žánrov hudby,	Rozvíjať vlastnú hudobnosť v skupinových	6	MDV-zmysluplne, kritick

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

pomedzí.	country & western, hudba k filmom, hudba na internete, etno- a worldmusic, vážna versus populárna hudba, malý projekt učiteľa a žiakov (Bach, Korsakov – M. Varga, Musorgskij – Enima a i.), hudba a ty (hudba a ja, malý projekt alebo krátke zamyslenie sa žiaka).	hudobných činnostiach a aktivitách, využiť osvojené hudobné schopnosti, zručnosti a návyky pri spoluvytváraní a prezentácii 1 hudobno-dramatického príbehu.		y a selektívne využívať média a ich produkty
-----------------	--	---	--	--

Používané skratky prierezových tém:

OSR	osobnostný a sociálny rozvoj
ENV	environmentálna výchova
RGV	regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra
DPV	dopravná výchova
OZO	ochrana života a zdravia
MUV	multikultúrna výchova
MDV	mediálna výchova

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

TBZ	tvorba projektu a prezentačné zručnosti
FIG	finančná gramotnosť
ČIG	čitateľská gramotnosť